

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

Seksendokuzuncu Birleşim

21 . 5 . 1962 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	318	olan ve suç teşkil eden sağcı ve ırkçı neşriyat karşısında ne gibi tedbirler alınması düşünüldüğüne dair Başbakanın sözlü sorusunu geri aldığına dair önergesi (6/302) (4/78)	320
2. — Gelen kâğıtlar	318:319	4. — Erzurum Milletvekili Giyasettin Karaca'nın, gündemdeki işlerin çokluğu dolayısıyla, Pazar günleri hariç, her gün toplanılmasına dair önergesi	325:326
3. — Yoklama	319	5. — İşsizlik mevzuununun 22 . 5 . 1962 Salı günü saat 15 te görüşülmesi hakkında Giresun Milletvekili Ali Cüceoğlu ve Amasya Milletvekili Mustafa Kemal Karan'ın önergeleri	326
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	319	5. — Seçim	321
1. — Ankara Milletvekili Osman Bölükbaşı'nın, Cumhurbaşkanının basına vâkı demeci hakkındaki gündem dışı sözleri	319:320	1. — Anayasa Mahkemesine asıl ve yedek üye seçimi	321:324
2. — Vazife ile yurt dışına gitmiş olan Basın - Yayın ve Turizm Bakanı Kâmrân Evliyaoğlu'nun dönüşüne kadar kendisine, İmar ve İskân Bakanı Muhiddin Güven'in vekillik etmesini, Başbakanın teklifi üzerine muvafık görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/295)	320		
3. — Diyarbakır Milletvekili Recai İskenderoğlu'nun, geniş çapta yapılmakta			

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Birinci Oturum

Sayın milletvekillerinden bâzılarına izin verilmesi hakkındaki Başkanlık tezkeresi kabul olundu.

Anayasa Mahkemesine asıl ve yedek üye seçimi için yeniden yapılan beşinci seçimde de salt çoğunluğun sağlanmadığı anlaşıldı.

Başkan
Başkanvekili
Mekki Keskin

Kâtip
İstanbul
Ferruh Bozbeyle

Kâtip
Van
Muslih Görentaş

İkinci Oturum

Mardin Milletvekili Talât Oğuz'un, önergesi üzerine Başkanlıkça yoklamalar neticesinde devamsızlığı sabit olan milletvekilleri hakkında İktisadî İşleri Bakanının 195 nci maddesinin uygulanacağı bildirildi.

Sivas Milletvekili Mahmut Vural'a verilmiş olan izin başlangıcının 2 . 5 . 1962 tarihine alınması hakkındaki önergesi kabul edildi.

Anayasa Mahkemesi üyelikleri için gösterilen adaylar hakkındaki Ankara Üniversitesi Rektörlüğü tezkeresi okundu. Yapılan görüşmelerden sonra kanunun bir kere de Anayasa Komisyonunda incelenmesi kabul olundu.

Mardin Milletvekili Talât Oğuz'un, Mardin'deki son olaylara dair açıklama yapılması hakkındaki önergesine İçişleri Bakanı Ahmet Topaloğlu cevap verdi.

21 . 5 . 1962 Pazartesi günü saat 15 de toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Refet Aksoy

Kâtip
İstanbul
Ferruh Bozbeyle

Kâtip
Van
Muslih Görentaş

2. — GELEN KAĞITLAR

Tasarı

1. — İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı bir teknik okulu açılmasına dair 6374 sayılı Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı (1/196) (Millî Eğitim ve Bütçe komisyonlarına)

Teklifler

2. — Cumhuriyet Senatosu Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı ve iki arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerini değiştiren 6122 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi (2/247) (Maliye ve Bütçe komisyonlarına)

3. — Malatya Milletvekili Mehmet Delikaya ve 4 arkadaşının, Hanife Kadife Fırat'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun teklifi (2/248) (Maliye ve Bütçe komisyonlarına)

4. — Muş Milletvekili Sami Öztürk'ün, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 66 nci maddesinin tadili hakkında kanun teklifi (2/249) (Maliye ve Bütçe komisyonlarına)

5. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, bazı suç ve cezaların affı hakkında kanun teklifi (2/250) (Adalet Komisyonuna)

Tezkereler

6. — Adana Milletvekili Cavit Oral ile İsparta Milletvekili Mustafa Gülcügil'in yasama dokunulmazlıklarının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/285) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyonuna)

7. — İstanbul Milletvekili Fahrettin Kerim Gökay'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/286) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyonuna)

8. — İstanbul Milletvekilleri Muhiddin Güven ve Naci Öktem'in yasama dokunulmazlıklarının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/287) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyonuna)

9. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/288) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyonuna)

10. — Kütahya Milletvekili Sezai Sarpaşar'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/289) (Anayasa

ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona)

11. — Ordu Milletvekili Ata Bodur'un yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/290) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona)

12. — Ordu Milletvekili Ata Bodur'un yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/291) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona)

13. — İstanbul Milletvekili Fahrettin Kerim Gökay'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/292) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona)

Raporlar

14. — İstanbul Milletvekilleri Vahyi Özarar ve Sabri Vardarlı'nın, 2490 sayılı Artırma, eksiltme ve ihale Kanununun 17 nci maddesi-

nin (c) fıkrasının tadili hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/43) (Gündeme) (S. Sayısı : 155) [Dağıtma tarihi : 12 . 5 . 1962]

15. — 1076 sayılı Yedek subay ve yedek askeri memurlar Kanununun 3 nci maddesinin 3 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/177) (Gündeme) (S. Sayısı : 156) [Dağıtma tarihi : 12 . 5 . 1962]

16. — Millî Güvenlik Kurulu kanunu tasarısı ve Millî Savunma ve Bütçe komisyonları raporları (1/179) (Gündeme) (S. Sayısı : 157) [Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1962]

17. — 5 . 1 . 1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 29 : 5 . 1961 tarihli ve 308 sayılı Kanunla değiştirilen geçici 5 nci maddesinin tadili hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim, Bayındırlık ve Bütçe komisyonları raporları (1/176) (Gündeme) (S. Sayısı : 158) [Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1962]

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saatai : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili Ömer Zekâi Dorman

KATIPLER : Nurettin Ok (Çankırı), Ferruh Bozbeyli (İstanbul)

BAŞKAN — 89 ncu Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Efendim, çocunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Ankara Milletvekili Osman Bölükbaşı'nın, Cumhurbaşkanının başına vâkı demeci hakkındaki gündem dışı sözleri.

OSMAN BÖLÜKBAŞI (Kırşehir) — Gündem dışı söz istiyorum.

BAŞKAN — Ne hakkında Osman Bey?
OSMAN BÖLÜKBAŞI (Kırşehir) — Cumhurbaşkanının tevali eden beyanları hakkında.

BAŞKAN — Buyurun,
OSMAN BÖLÜKBAŞI (Kırşehir) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Cumhurbaşkanının

aylardan beri tevali eden siyasi beyanları karşısında Yüksek Meclisin ve Hükümetin dikkatini çekmeyi kaçınılmaz bir vazife telâkki ediyorum. Anayasamıza göre Cumhurreisi gayrimesul ve tarafsız bir şahsiyettir. Parlâmentonun bir âzası olduğu halde Anayasa kendilerini Meclis müzakere ve münakaşalarına katılmaktan dahi menetmiştir. Bu suretle de Anayasa onu siyasi mücadele ve münakaşaların fevkinde tutmak istemiştir. Hukuki durum bu olduğu halde, Cumhurbaşkanı sık sık siyasi münakaşalara sebeb olacak beyanlarına devam etmektedir. Bu hal kendilerini birtakım mukabelelere hattâ ithamlara bizzat mârûz bırakmaktadır. Bu suretle de Devlet Riyaseti Makamının yüksek itibarı maalesef zedelenmektedir. Memleketin içinde bulunduğu nazik şartlar muvacehesinde bu yüksek makamın itibarının sarsıntısından uzak kalması zaruretini hepimizin takdir edeceğinizden eminim. (Sağ ve sol sıralardan alkışlar)

Geçenlerde verdikleri ve Meclisin itibarını sarsıcı beyanları bu rejimin devam etmiyeceği yolunda tahrikât yapanlar ve bir dikta rejiminin zeminini hazırlamak isteyenler için adeta siyasi bir fetva olmuştur. (Sağ ve sol sıralardan bravo sesleri, alkışlar)

Mazide cumhurbaşkanlarının siyasi beyanları karşısında partilerin, basın ve umumi efkârın nasıl bir hassasiyet gösterdiği henüz unutulmamıştır.

Hükümet Anayasanın mutlak hâkimiyetini sağlamayı başlıca gaye olarak ilân etmiş ve Yüksek Meclisten bu suretle itimat oyu almıştır.

Bu memlekette Anayasa mutlak mânada hâkim olacaksa her şahıs, her makam ve her kuvvet Anayasa ve kanunların emrettiği hudut içinde kalmaya mecburdur. (Sağ ve sol sıralardan bravo sesleri, alkışlar)

Bu mecburiyeti her şeyden evvel en yüksek makamı işgal eden Devlet Reisinin hissetmesi kaçınılmaz bir vazifedir, bir zârurettir.

Cumhurbaşkanı Hükümetin malûmat ve muvafakati olmadan, karar almadan hiçbir siyasi beyanda bulunamaz. 22 Şubat akşamı radyoda irat buyurdukları nutkun Hükümet tarafından hazırlandığını ve Hükümet âzalarının imzalarını ihtiva ettiğini gözlerimle gördüm. O gün-

den bugüne bu kaideye riayet edilmiyor, zaten huzursuz olan memlekette, teşevvüleri artıran ve birtakım hâdiselere sebebiyet veren beyanlarına devam etmektedirler. Eğer bu memlekette Anayasa hâkim olacaksa, evvelâ Devlet Reisi Anayasanın çizdiği hududun içine çekilmesini bilmelidir, arkadaşlar. (Sağ ve sol sıralardan bravo sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Başkanlık Divanına ait üç tane sunuş vardır. Birisi, vazifeyle yurt dışına gitmiş olan bir bakana, diğer bir bakanın vekâlet etmesi hakkında Cumhurbaşkanlığı tezeresidir. Okutuyorum.

2. — *Vazife ile yurt dışına gitmiş olan Basın - Yayın ve Turizm Bakanı Kâmrân Evliyaoğlu'nun dönüşüne kadar kendisine, İmar ve İskân Bakanı Muhiddin Güven'in vekillik etmesini, Başbakanın teklifi üzerine muvafık görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezeresi (3/295)*

Millet Meclisi Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına gitmiş olan Basın - Yayın ve Turizm Bakanı Kâmrân Evliyaoğlu'nun dönüşüne kadar kendisine, İmar ve İskân Bakanı Muhiddin Güven'in vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu arz ederim.

Cumhurbaşkanı
Cemal Gürsel

BAŞKAN — Bilginize sunulmuştur.

3. — *Diyarbakır Milletvekili Recai İskenderoğlu'nun, geniş çapta yapılmakta olan ve suç teşkil eden sağcı ve ırkçı neşriyat karşısında ne gibi tedbirler alınması düşünüldüğüne dair Başbakanlıktan olan sözlü sorusunu geri aldığına dair önergesi (6/302) (4/78)*

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Sayın Başbakan tarafından sözlü olarak cevaplandırılması ricasiyle takdim ettiğim 2 Mayıs 1962 tarihli soru önergemini geriverilmesine müsaadelerini rica ederim. Saygılarımla.

8.5.1962

Diyarbakır
Recai İskenderoğlu

BAŞKAN — Önerge geriverilecektir.

5. — SEÇİM

1. — *Anayasa Mahkemesine asıl ve yedek üye seçimi*

BAŞKAN — Daha evvelki Birleşimde seçim yapılmış, beşinci turda da çoğunluk sağlanmadığı için bugün 6 nci oylamaya geçilecektir. Buna ait tasnif heyetinin zaptını okutuyorum. Bundan başka, kendilerini aday gösteren iki arkadaşın telgrafla dilekçeleri var, bunları da okutacağım.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesi asıl üyeliği için beşinci defa yapılan seçime (247) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Ali İhsan Göğüş	Hasan Aksay
Üye	Üye
İlyas Seçkin	Orhan Apaydın
Üye	Üye
Bekir Sami Karahanlı	İsmet Sezgin
İsmail Hakkı Ketenoğlu	131
Celâlettin Kurelman	128
Sait Köksal	110
İhsan Olgun	35
Baha Arıkan	8
Nafiz Yamanoğlu	5
Reşat Bayramoğlu	4
Kahraman Koç	1
Necmi Osten	1

BAŞKAN — İki yıldırım tel var, okuyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına
Ankara

Anayasa Mahkemesi üyeliğine adaylığımı koyuyorum. 1330 doğumluyum. 1935 Ankara Hukuk Fakültesi mezunuyum. Hâkimlik vazifelerinde bulundum. Şubat 1944 ten beri avukat olarak serbest çalıştım. Hiçbir mahkûmiyetim yoktur. Hiçbir ceza takibatı altında değilim. Arz ederim.

Ankara Barosu 2746 Avukat
Mustafa Agabıgum.

Millet Meclisi Başkanlığı Yüksek Katına
Ankara

Bendeniz eski hâkimlerdenim, 1929 dan itibaren 18 sene müddetle muhtelif vilâyetlerde hâ-

kimlikte bulundum. En son vazifem Manisa Ağır Ceza Hâkimliği ve Savcılığı idi. Bilâhara istemimle meslekten ayrılarak Denizli Barosunda Avukat ve Denizli Lisesinde tarih hocası olarak çalışmaya başladım. 1945 ten beri bu suretle çalışıyorum.

Hâkim olarak çalıştığım sıralarda hiçbir hususi veya resmî baskı tanımadan hak bildiğim yolda yürüdüm ve suiistimalle mücadele ettim.

Serbest hayata geçtikten sonra siyasi hayata eski Hürriyet Partisi İlçe Başkanı olarak başladım. C. H. P. İdare Heyeti üyesi olarak devam ettim. Halen bağımsız bir Türk evlâdı olarak vazife yapmaktayım.

1323 doğumluyum, Denizli vilâyeti halkındayım. Yeni Anayasamızın garanti müessesesi olan Yüksek Anayasa Mahkemesi üyeliğine tâlibim, takdir Yüksek Meclisinizindir. Yüksek tensibinize saygı ile arz ederim.

Adresi :

Eski hâkimlerden

Denizli - Çal kazasında, Avukat ve

Öğretmen Ziya Gökalp.

BAŞKAN — Efendim tasnif heyetini seçiyoruz.

Naim Tirali (Giresun), (Yok sesleri)

Tahsin Türkay (Sivas), (Yok sesleri)

Bahri Bahadır (Hatay), (Burada sesleri)

Ata Topaloğlu (Ordu), (Burada sesleri)

Reşit Önder (Tokat), (Burada sesleri)

Mahmut Alicanoğlu (Sinop), (Yok sesleri)

Güner Sarısözen (Sivas), (Yok sesleri)

Asım Eren (Niğde), (Burada sesleri)

Necmettin Küçükler (Gümüşane), (Burada sesleri)

Hüseyin Özalp (Samsun), (Yok sesleri)

Osman Bölükbaşı (Ankara), (Burada sesleri)

BAŞKAN — Tasnif heyetini tekrar okuyoruz efendim.

Ata Topaloğlu (Ordu).

Asım Eren (Niğde)

Bahri Bahadır (Hatay)

Reşit Önder (Tokat)

Necmettin Küçükler (Gümüşane)

Osman Bölükbaşı (Ankara)

BAŞKAN — Şimdi, hangi seçim bölgesinden oylamaya başlanmasını tesbit etmek üzere kur'a çekiyoruz. Balıkesir, seçim bölgesinden başlayarak oylamaya geçiyoruz.

Efendim, listeler tek mühürlüdür. Lütfen zarflar yapıştirilmasın, açık bulunsun.

(Oylar toplandı.)

BAŞKAN — Efendim, oyunu kullanan arkadaşlar salonu terk etmesinler, tasnif sırasında genel görüşmelere başlayacağız.

Seçime katılmıyan sayın üyeler lütfen katılınsınlar.

Oy toplama işlemi bitmiştir.

Efendim, bir hususu Yüksek Heyetinize arz ve teklif edeceğim. Bu işsizlik problemi üzerindeki ilk görüşme, hatırlarsınız, 86 ncı Birleşimde yapılmıştı. Eğer tensip buyurulursa, oylama sırasında bu görüşmelere devam edelim. Bu hususu kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler.. Kabul olundu.

AHMET TAHTAKILIÇ (Uşak) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun, efendim.

AHMET TAHTAKILIÇ (Uşak) — Muhterem arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Millet Meclisinin en mühim vazifesi, şüphesiz icrayı murakabe noktasında toplanmaktadır. Hal böyle iken, Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulduğu günden beri, gerek sözlü sorularla Hükümeti murakabe etmek ve gerekse umumi müzakere açmak suretiyle bir vazife ifa edilmektedir. Bilhassa işsizlik konusu memleketin doğrudan doğruya hayatiniyetini alâkadar eden bir mevzudur. Bu mühim mesele hakkında açılan umumi müzakere, toplantıdan toplantıya geri buakılmak suretiyle maalesef hayatiniyetini ve tısirini kaybediyor. Eğer durum böyle devam ederse, Meclisin icrayı murakabe yolu, gerek umumi müzakere açılması, gerekse sözlü sorular vesilesiyle imkânsız bir hale gelmektedir. Asıl dikkat edilecek nokta, Hükümet ve Devlete ait bütün sıyasi hâdiselerin Meclis çatısı dışında cereyan etmesi bâzı buhranlara sebebiyet vermektedir. Bu noktaya, Riyasetin ve Yüksek Heyetinizin nazarı dikkatini celbederim. Bu müzakere, dikkat buyurulursa, tasnif sırasında başlayarak, tasnif bittikten sonra seçim devam edecek. Bir umumi müzakere açılması lalettâyin birşey değildir. Bu umumi müzakereler netice-

sinde, memleketteki birçok meselelerin adını koymak lâzımeir. Seksenaltıncı Birleşimde başlamış bir umumi müzakerenin, bir seçim tasnifi sırasında devam ettirilmesi hiçbir zaman doğru değildir. Onun için bu noktaya Riyasetin nazarı dikkatini celbeder, Yüksek Heyetinizin âlâkasına rica ederim. Bu gibi müzakereleri, bir celsede başlayıp, o celse ne kadar devam ederse etsin, bitirmek mecburiyetindeyiz. Bu lâlettâyin bir mesele değil, işsizlik konusudur. Onun için zannederim ki, biz bir noktada aldandıyoruz. Parlâmentoya ait, Devlete ait ne cereyan ederse etsin, bunların Büyük Millet Meclisindeki müzakereleri gündemden gündeme atılmak suretiyle bu Meclisin dışında hâdiselerin cereyanına sebebiyetiyor. Fizdeki sıyasi rahatsızlık, sıyasi buhran bundan doğuyor. Bunu vicdanen Yüksek Heyetinize arz ediyorum, takdir sizlerindir. Bu bakımdan bir tasnif sırasında işsizlik konusunda yarın bir müzakere açılmaz arkadaşlar.

BAŞKAN — Efendim, bu hususu esasen tensip buyurmuşunuz. Seçimler Başkanlık Divanının sunuşudur, hepsine takaddüm eder. Eğer seçimler çabuk netice verirse genel görüşme gündemin birinci maddesini teşkil ettiğinden dolayı yine görüşmelere devam edilebilecektir. Ama bugüne kadar olduğu gibi, bugün de seçimler akşama kadar sürerse, bu boş zamanda konuşmalara devam edilmesi faydalı mütalâa edilmiştir. Takdir sizlerindir. Zaten bu hususta karar da verildi.

(«Aksini reye koymadınız» sesleri) Koydum efendim.. Tereddüde mahal kalmaması için, tasnif sırasında genel görüşmeye devam edilmesi hususunu tekrar reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Genel görüşmeye devam hususu reddedilmiştir

BAŞKAN — 6 ncı turun neticesini arz ediyoruz.

Lütfen Tasnif Heyeti yerini terk etsin. 7 ncı tura geçeceğiz.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesi asil üyeliği için altıncı defa yapılan seçime (319) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye

Hatay

Bahri Bahadır

Üye

Ordu

Ata Topaloğlu

Üye	Üye
Tokat	Niğde
Reşit Önder	Asım Eren
Üye	Üye
Gümüşane	Ankara
Necmettin Küçüker	Osman Bölükbaşı
Ismail Hakkı Ketenoğlu	206
Celâlettin Kurelman	192
Sait Köksal	123
İhsan Olgun	18
Baha Arıkan	10
Reşat Bayramoğlu	7
Nafiz Ymanoğlu	4
Necmi Osten	3
Kahraman Koç	1
Kemal Gökçe	1
Ziya Gökalp	1
Nevzat Tüzünhan	1
Ziya Çandarlı	1
Çekimser	3

BAŞKAN — Seçime devam edilecektir, 7 nei tura giriyoruz. Oy puslalarını dağıtıyoruz. Oy kâğıtları iki mühürlüdür, zarflar lütfen kapatılmasın.

Oy kâğıdı almıyan var mı efendim?

Eski tasnif heyeti lütfen yerini alsın. Oylamaya İzmir'den başlıyoruz.

(Oylar toplandı.)

BAŞKAN — Oyunu kullanmıyan kaldı mı efendim? (Kalmadı, sesleri) Oylama işlemi bitmiştir, sepetleri kaldırıyoruz.

7 nei tur neticesini arz ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesi asıl üyeliği için yedinci defa yapılan seçime (299) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Hatay	Ordu
Bahri Bahadır	Ata Topaloğlu
Üye	Üye
Tokat	Niğde
Reşit Önder	Asım Eren
Üye	Üye
Gümüşane	Ankara
Necmettin Küçüker	Osman Bölükbaşı
Ismail Hakkı Ketenoğlu	191

Celâlettin Kurelman	189
Sait Köksal	123
İhsan Olgun	27
Baha Arıkan	11
Reşat Bayramoğlu	6
Nafiz Ymanoğlu	4
Necmi Osten	3
Kemal Koç	1
Ziya Gökalp	1
Nevzat Tüzünhan	1
Çekimser	2

BAŞKAN — 8 nei tura gireceğiz. Kâğıtlar üç mühürlü olacaktır. («Ekseriyet yok.» sesleri) Çağırıyoruz bir taraftan efendim.

(«Ekseriyet yok, Reis Bey.» sesleri)

BAŞKAN — Hak oyunu üçtür. Üçüncüyü de tecrübe edelim. Bakın geliyorlar. Efendim, eski tasnif heyeti oylarını kullanınca lütfen yerlerini işgal etsinler. Niğde'den başlıyoruz.

(Oylar toplandı.)

BAŞKAN — Efendim, oyunu kullanmıyan var mı? Sepetleri kaldırıyoruz efendim. Sepetler kalktı.

Efendim, sezinci turun neticesini arz ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesi asıl üyeliği için sekizinci defa yapılan seçime (262) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Hatay	Ordu
Bahri Bahadır	Ata Topaloğlu
Üye	Üye
Tokat	Niğde
Reşit Önder	Asım Eren
Üye	Üye
Gümüşane	Ankara
Necmettin Küçüker	Osman Bölükbaşı
Ismail Hakkı Ketenoğlu	165
Celâlettin Kurelman	160
Sait Köksal	103
İhsan Olgun	33
Baha Arıkan	15
Reşat Bayramoğlu	6
Nafiz Ymanoğlu	5
Necmi Osten	3

Kahraman Koç	1
Kemal Gökçe	1
Çekimser	3

BAŞKAN — Efendim, oylamanın nısbatı var, fakat nasibi yok. Seçime 262 arkadaşımız iştirak etmiştir. Nisabın olduğu seçimlerin neticesinden tezahür ediyor. Binaenaleyh, bu kemmiyet devam ettikçe biz de dokuzuncu tura geçmek durumunda ve mecburiyetindeyiz.

ATA TOPALOĞLU (Ordu) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

ATA TOPALOĞLU (Ordu) — Muhterem arkadaşlarım, Meclise devam etmiyen arkadaşlarımız hakkında ne gibi bir muamele yapılacağı ve şimdiye kadar ne gibi muamele yapıldığına dair birkaç defa Yüksek Başkanlığa taksir vermiş bulunmaktayım. Bu hususta ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Başkanlık Divanı uzun bir zamandan beri cevap vermedi. Arkadaşlar, gelmiyen arkadaşlar hakkında bir muamele yapılmıyacaksa; bu netice bu şekilde devam edecektir. Şimdi birinci turda 319 arkadaşımız oylamaya iştirak etti. İkinci turda bu mevcut daha azalmış, nihayet son oylamada 262 ye kadar düşmüştür. Demek ki, 448 mevcuttan 186 arkadaşımız Mecliste değil. Kaç tanesi izindedir, izinde olmıyanlar hakkında ne gibi muamele yapılmıştır? Öyle zannediyorum ki, Meclise devam etmiyenler hakkında Başkanlık Divanı bugüne kadar hiçbir muamele tatbik etmemektedir. Sıralara bakacak olursak, bilhassa koalisyonu temsil eden muhterem arkadaşlarımızın safları, muhalefet saflarından daha seyrek, arkadaşlar. Milletın bize vermiş olduğu vazifeyi yerinde yapmamız, vermiş olduğumuz şeref sözünün bir ifadesi olmalıdır. Biz, bu şekilde devam ettiğimiz müddetçe sokakta, «Meclis çalışmıyor» lâfları haklı olarak devam edecek ve her gün biraz daha yıpranacağız. Başkanlıktan rica ediyorum, istihdam ediyorum, bunun gereği ne ise yapılsın, bütün arkadaşların devamları temin edilsin.

BAŞKAN — Efendim, bayram tatiline takaddüm eden son oturumda Mardin Milletvekili Talât Oğuz arkadaşımızın taksiri üzerine de Başkanlık Divanıca gerekli inceleme yapılması ve incelemeye devam edilmektedir. Meselâ, burada bulunan arkadaşlar hangileridir, bulun-

mıyan arkadaşlar hangileridir? İzinli olanlar, Avrupa'ya gidenler, âniden hastalananlar?.... Bütün bunları Başkanlık Divanı titizlikle ve hattâ bu tatilden de faydalanmak suretiyle incelemektedir. Sonuç yakında alınacak ve Yüksek Heyetinize arz edilecektir. Bugün iştirak nısbatı var. Bu 262 idi; bu itibarla seçime devam edebiliriz.

YUSUF AZİZOĞLU (Diyarbakır) — Söz istiyorum, efendim.

BAŞKAN — Ne hakkında, efendim?

YUSUF AZİZOĞLU (Diyarbakır) — Seçim üzerinde.

BAŞKAN — Buyurun.

YUSUF AZİZOĞLU (Diyarbakır) — Muhterem arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesi üyeleri seçimin 8 nei turuna rağmen maalesef bir netice alınamamış bulunuyor. Bir netice alınmayışı Ata Topaloğlu arkadaşımızın ifade buyurduğu gibi, Mecliste ekseriyetin husul bulmamış olmasından değil, adaylar üzerinde oyların tekâsüf etmemesindedir. Bu tutum içinde gidildiği takdirde, şimdi mevudolan üçte iki ekseriyetin üstünde bir ekseriyet temin edilse dahi, netice almak mümkün değildir. Bana öyle geliyor ki, Anayasanın ruh ve esprisine aykırı yol tutmamak şartıyla, Meclis Riyaset Divanına bir kısım vazifeler düşmektedir: Parti temsilcilerini çağırıp toplamak suretiyle adaylar üzerinde reylerini almak mümkündür. Riyaset Divanı bu şekilde bir sonuca giderse müspet bir netice almak imkânı hâsıl olacaktır. Bu yola gitmediğimiz takdirde turlar ilânihaye devam edecek, Meclis beyhude yere meşgul edilmiş olacaktır. Binaenaleyh, bu seçimlerin Çarşamba gününe talikini ve Riyaset Divanının bu mesele ile arz ettiğim şekilde meşgul olmasını ve bir netice alınması için gayret sarf etmesini rica ediyorum.

BAŞKAN — Adaylar üzerinde bir dikte bahis mevzuu olmaksızın, bundan evvelki seçimler sonunda, sayın arkadaşımızın beyan ettikleri gibi, hakikaten Başkanlık Divanıca Grup Başkanları çağırılmış ve kendileri ile görüşülmüştür. Bunun daha ilerisine Başkanlık Divanı gidemiştir. Bu teşebbüs yeniden yapılacaktır. Ancak, halen salona giren arkadaşlarımız bulunmaktadır. Buna göre dokuzuncu tura gidebiliriz, efendim. («Çarşambaya bırakalım» sesleri) Efendim, bu hususta bir taksir verilirse oya sunarım.

4. — *Erzurum Milletvekili Giyasettin Karaca'nın, gündemdeki işlerin çokluğu dolayısıyla, Pazar günleri hariç, her gün toplanılmasına dair önergesi*

BAŞKAN — Efendim, bir de Erzurum Milletvekili Giyasettin Karaca arkadaşımızın Pazar günleri hariç, her gün toplanılması hakkında bir takriri var.

Meclisin gündeminin yüklü oluşu dikkate alınarak, işlerini bir an evvel bitirmek için, Pazar hariç, her gün toplanılması hakkında bir önerge dir. Filhakika, Meclis teamüllerine göre müstemir toplantılar bütçe konuşmalarına inhisar eder. Ancak, mesele tüzükmen, yapılan bir toplantıyı mütaakıp, lüzum ve zaruret hâsıl olursa ertesi bir gün için; meselâ Pazartesi toplantısında Salı için, Çarşamba toplantısında Perşembe günü için Heyeti Umumiyyede bir karar istih-sal edilebilir. Eğer bu şekilde tefsir ve takdir buyurursanız, önergeyi okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Gündemdeki maddelerin çokluğu, Anayasa Mahkemesi için seçilecek üyelerin müddetinden önce intihaplarının yapılması, işlerin fazlalığı müddetin darlığı gibi sebep ve faktörler nazarı itibara alınarak halen elde mevcut ve gündemde belirtilmiş işlerin bir an önce görüşülerek belirtilmesi için Pazar günleri hariç sair günlerin aralıksız çalışmalarına karar verilmesi arz ve teklif olunur. Saygılarımla.

Erzurum

Giyasettin Karaca

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Takrir üzerinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Muhterem arkadaşlar; bu takrir ile efkârı umumiyyede sanki Büyük Millet Meclisi hakikaten çalışmıyor. haftanın her günü toplansın, bütün kanunları çıkarsın ve tatile girsın gibi, bir intiba yaratılmak isteniyor. Haftanın 3 günü Büyük Millet Meclisi toplanır, iki gün Senato toplanır. Hükümet üyelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Senatoda vazifeleri vardır. Bizler titizlik gösteririz, Hükümet üyeleri nerededir deriz. Vatan-
daş haklı olarak Bakanlığa gittiği zaman Hükümet üyelerini yerinde görmek ister. Bizler mebus olarak karşımızda görmek isteriz.

Komisyon, Hükümet üyesini karşısında görmek ister. Senato, Hükümet üyesini karşısında görmek ister. Takririn kabulü, bu işleri biraz hafife almak demektir. Büyük Millet Meclisi gündemine hâkimdir. Lüzum hâsıl olursa, ertesi gün toplanabilir kanaatindeyim. Bu itibarla, bu takririn kabul edilmesinin aleyhindeyim. Eğer, ihtiyaç olursa, biz daima buradayız. Hükümet üyeleri vazifelerini bihakkin yapabilmeleri için, ellerinde çanta gruptan grupa, komisyondan komisyona, koşuyorlar.. Senatoya gidiyorlar, Hükümetin toplantılarına katılıyorlar. Zaman olmuştur ki, Hükümet üyeleri üç gün uyku uyumamıştır. Şu halde, Hükümet üyelerine, mebuslara, komisyon üyelerine sağlam kafayla çalışabilme imkânının verilebilmesi için takririn kabul edilmemesini istirham ederim. Hürmetle-
rimle.

GİYASETTİN KARACA (Erzurum) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

GİYASETTİN KARACA (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar, bendeniz teklifim, Hasan Erdoğan arkadaşımın buyurduğu gibi; Yüksek Meclisin çalışmadığını nazarı itibara alarak, yahut da bu duygu içinde bulunarak gündemdeki işlerin halledilmesine kadar devamlı olarak Meclisin çalışması değildir. Arzum şu maksada mâtuftur: Malûmuâliniz işçiler meselesi mevzuubahistir. Nurettin Ok arkadaşımızın teklifi üzerine işsizlik problemi üzerinde bir genel görüşme açılması kabul edildi. Bu mevzu üzerinde bir gün veya iki gün müzakere devam etti, arkadaşlarımız konuştu, ilgili Bakanlar cevap verdi, konuşma bitmedi, ertesi gün devam etti. Konuşmaların devam etmesi, meselenin mühim olduğunu bize gösteriyor. Şimdi bu mühim mevzua başlanıp, ilgili kimseler konuşmalarını yapıp, cazip bir noktaya geldikten sonra, bunun arkasından bir haftalık veya 10 günlük bir fâsıla verdikten sonra daha bir müddet geri kalması mevzuun ehemmiyetini dağıtır. Bu bakımdan yarı kalmış olan bu mevzuun yarının devamında fayda mülâhaza ettiğim için Riyasete önerge takdim ettim. Kaldı ki, Yüksek Meclisimizin devamlı ve müstemirren çalıştığına bendeniz de, hepiniz kadar, kaaniim. Böyle bir iddia sureti katiyede varidolamaz. Bu Meclis, gerekirse gecesini gündüzüne katarak ve hattâ

